

Het Interbellum (1918-1939)

- 1p 11 Tijdens de onderhandelingen over het Verdrag van Versailles verschilden Groot-Brittannië en Frankrijk van mening over welke strafmaatregelen tegen Duitsland genomen moesten worden. Vooral Frankrijk wilde zware strafmaatregelen nemen.

→ Geef een reden waarom vooral **Frankrijk** zware strafmaatregelen tegen Duitsland wilde nemen.

Gebruik bron 6.

- 1p 12 In de bron is een strafbepaling van het Verdrag van Versailles te herkennen.

→ Geef aan welke strafbepaling wordt bedoeld.

Gebruik bron 7.

- 1p 13 De medaille is gemaakt in Duitsland naar aanleiding van een economische crisis in 1923. Op de medaille is een ontwikkeling te herkennen.

→ Noem de ontwikkeling die te herkennen is op de medaille.

Gebruik bron 8.

- 2p 14 Een invulopdracht bij de bron:

- 1 Toen de poster werd gemaakt had de Sovjet-Unie een ... (**planeconomie** / **vrijemarkteconomie**).
- 2 De boeren op de poster werken op ... (**een boerderij van de staat** / **hun eigen boerderij**).
- 3 De poster is gemaakt in opdracht van een ... (**communistisch** / **kapitalistisch**) land.

→ Maak de zinnen kloppend door telkens de juiste keuze te maken.

Doe het zo:

zin 1: ... (kies uit: planeconomie / vrijemarkteconomie)

zin 2: ... (kies uit: een boerderij van de staat / hun eigen boerderij)

zin 3: ... (kies uit: communistisch / kapitalistisch)

- 2p 15 Na de machtsovername van Hitler in Duitsland werd een maatregel genomen waardoor de overheid bepaalde wat journalisten wel en niet mochten schrijven. Kranten mochten blijven bestaan, omdat ze geschikt waren om propaganda te verspreiden. Tegenwoordig is de maatregel in Nederland ondenkbaar omdat die in strijd is met een grondrecht uit de Nederlandse Grondwet.

→ Geef eerst aan met welk grondrecht de maatregel in strijd is.

→ Geef daarna een reden waarom kranten geschikt waren om propaganda te verspreiden.

Gebruik bron 9.

- 2p 16 Hieronder staan vijf kenmerken van het nationaal-socialisme.
- 1 censuur
 - 2 gelijkschakeling
 - 3 herbewapening
 - 4 indoctrinatie
 - 5 terreur
- Welke **twee** kenmerken passen bij de bron? Schrijf alleen de nummers op.

- 2p 17 Een ander kenmerk van het nationaal-socialisme is het Führerprincipe. Iemand beweert dat het Führerprincipe niet kan bestaan in een democratie.
- Geef eerst aan wat het Führerprincipe inhield.
- Geef daarna een reden waarom het Führerprincipe niet kan bestaan in een democratie.

Doe het zo:

Het Führerprincipe hield in dat

Het Führerprincipe kan niet bestaan in een democratie, want in een democratie ...

Gebruik bron 10.

- 1p 18 Is de spotprent in **1927** of in **1934** gepubliceerd in een Duits tijdschrift dat landelijk overal te koop was? Verklaar je antwoord met behulp van een politiek argument.

Doe het zo:

De spotprent is gepubliceerd in ... (kies uit: 1927 / 1934), want ...

Gebruik bron 11.

- 1p 19 Over welke politieke partij gaat de tekening? En is de tekening gemaakt door een voorstander of een tegenstander van de partij?

	partij	gemaakt door
A	NSB	tegenstander
B	NSB	voorstander
C	SDAP	tegenstander
D	SDAP	voorstander

Gebruik bron 12.

- 1p 20 In de bron is een maatschappelijk verschijnsel te herkennen.
- Welk maatschappelijk verschijnsel wordt bedoeld?

- 2p 21 Vanaf 1936 moesten niet-Joodse meisjes in Duitsland lid worden van een nationaal-socialistische jeugdorganisatie die onderdeel was van de Hitlerjugend. Joodse meisjes mochten geen lid worden.
- Wat was de naam van de nationaal-socialistische organisatie voor meisjes?
 - En bij welk kenmerk van het nationaal-socialisme hoort het uitsluiten van Joodse meisjes?

Gebruik bron 13.

- 1p 22 Welk begrip past bij de bron?
- A censuur
 - B persoonsverheerlijking
 - C propaganda
 - D zuiveringen

Gebruik bron 14.

- 1p 23 Uit de foto blijkt dat een bepaalde gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Welke gebeurtenis wordt bedoeld? En bij welke politiek van Duitsland hoorde de gebeurtenis?

	gebeurtenis	
A	Anschluss	Heim ins Reich
B	Anschluss	Lebensraum
C	Blitzkrieg	Heim ins Reich
D	Blitzkrieg	Lebensraum

bron 6

Een tekening uit een tijdschrift met als titel *Geen kerstvreugde* (1919):



Toelichting

Bij de tekening hoort de tekst:

Arme kleine Michel! Ze hebben je beste speelgoed afgepakt en in de kast opgeborgen; je mag alleen die lelijke pop houden.

Op het bordje dat de pop vasthoudt, staat: Vredesverdrag (= Verdrag van Versailles).

Op de kastdeur zit een hangslot. Michel staat voor Duitsland.

bron 7

Een Duitse herdenkingsmedaille (1925):



Toelichting

Op de medaille staat de tekst:

1923

In november kostte

1 pond vlees 3200 miljard mark

4 pond brood 840 miljard mark

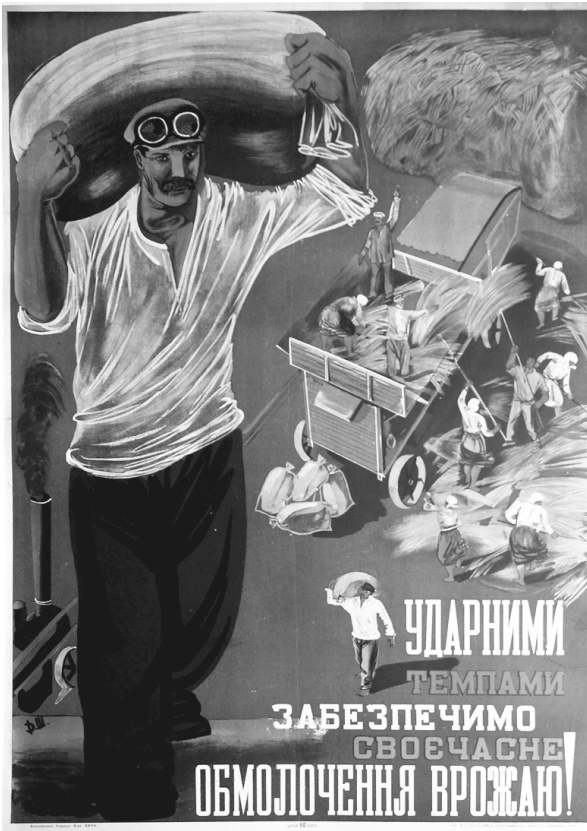
50 kilo aardappelen 5000 miljard mark

Ter nagedachtenis aan de moeilijkste periode van Duitsland.

Denk daaraan!

bron 8

Een poster gemaakt in opdracht van de regering van de Sovjet-Unie (1929):



Toelichting

Op de poster staat: Laten we allemaal sneller werken om het dorsen van het graan af te ronden!

(dorsen = de korrels uit het graan halen)

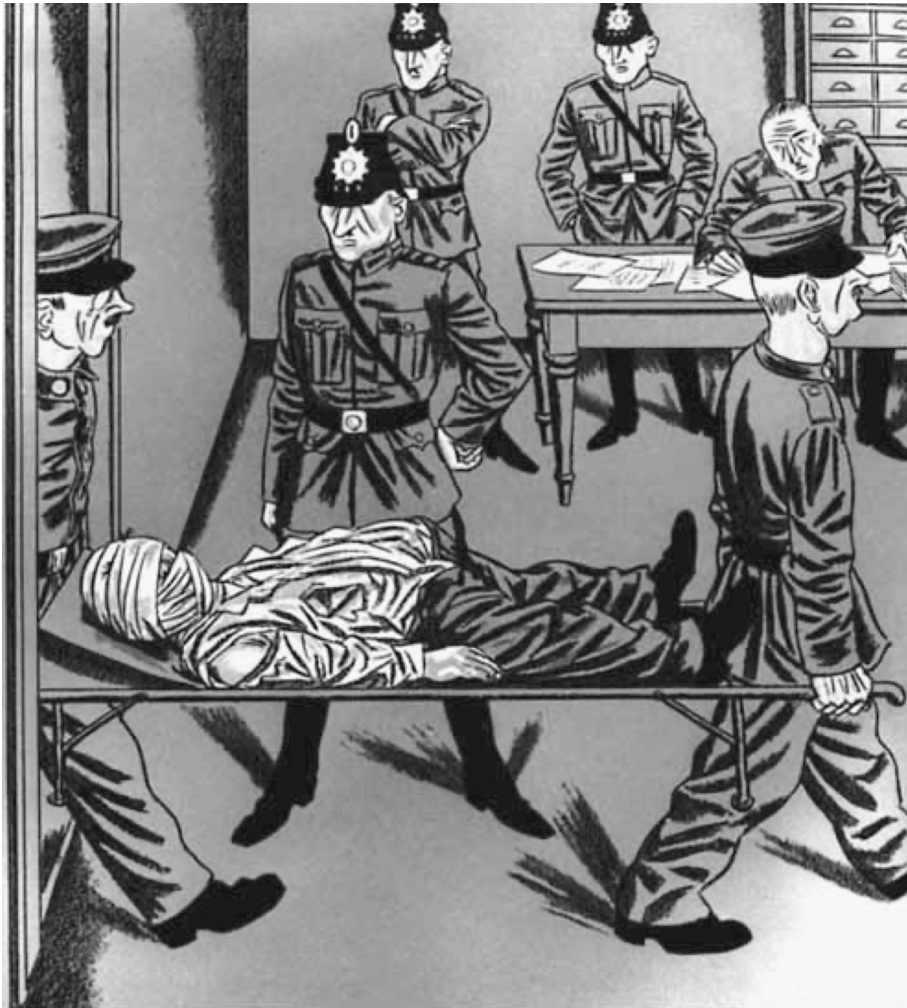
bron 9

Een herinnering van een Duitse jongen over nazi-Duitsland:

Alle jeugdverenigingen werden verboden of overgenomen door de Hitlerjugend. Op een ochtend stonden we te wachten om naar de protestantse padvinderij te gaan. In plaats daarvan werden we opgehaald door leden van de Hitlerjugend. Mijn ouders hadden geen geld om het uniform van de Hitlerjugend te betalen en daarom kreeg ik zelfs twee uniformen gratis. Op de bijeenkomsten leerde ik over de geschiedenis van de nazipartij en zongen we liederen over Duitsland en over de eer om te sterven voor je land.

bron 10

Een spotprent uit een Duits tijdschrift dat landelijk overal te koop was:



Toelichting

De gewonde man wordt naar een politiebureau in Berlijn gebracht. De agent vraagt: "Is hij overreden door een auto?" De drager antwoordt: "Nee, hij kwam nazi's tegen."

bron 11

Een politieke tekening in Nederland (1935):



Toelichting

Op het bord in de tekening staat de volgende tekst:

Kameraden! Volksgenoten!

Stem bij de aanstaande verkiezingen op onze partij.

Onze partij is de enige, die haar beloften nakomt.

Wij beloven u:

- Concentratiekampen
- Jodenvervolgung
- Mensenroof
- Militarisme
- Oorlog

Stem dus als één man op ...

bron 12

Drie muziekverenigingen in Nederland in de periode 1900-1935:

foto 1

Katholieke harmonie 'Canisius':



Toelichting

Op het vaandel staat Katholieke Gezellenvereniging Harmonie Canisius. In het midden zit een katholieke priester.

foto 2

Protestants-christelijke zangvereniging 'Halleluja':



Toelichting

De man rechts is een protestantse dominee.

foto 3

Arbeiderszangkoor 'De Volksstem':



bron 13

Een voormalig medewerker van Stalin vertelt over de situatie in de Sovjet-Unie in 1937 en 1938:

Stalin nam geen enkel risico. We moesten zeker weten dat er geen verraders meer konden opstaan als we later in oorlog zouden raken. Waarschijnlijk waren niet alle mensen die toen werden gearresteerd echt spionnen, maar het belangrijkste was dat we hen gewoon niet konden vertrouwen.

bron 14

Een foto gemaakt in een stad in Oostenrijk (1938):



Toelichting

Op het spandoek staat: Neder-Oostenrijk (= een provincie van Oostenrijk) groet zijn Führer.

De staande man in de auto is Hitler.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.